

cka Kaczmarek i Karla Kryla Zbigniewa Stali. Reszta polskich prac dotyczy różnych przejawów literatury emigracyjnej w twórczości autorów polskich (m.in. Gustawa Zielińskiego, Pawła Łyska, Józefa Conrada Korzeniowskiego, Jana Brzękowskiego, Czesława Miłosza). Referaty polskie, podobnie jak prace czeskie, poruszają różnorodne tematy związane z literaturą emigracyjną, omówiona zostaje w nich zarówno proza dokumentacyjna (Stefan Melkowski), przekłady poezji (Dariusz Tomasz Lebiada), jak i proza sław polskiej emigracji: np. Sławomira Mrożka (Katarzyna Tałuć) czy Aleksandra Wata (Ryszard Zajączkowski)².

Tom *Česká a polská emigrační literatura...* jest z uwagi na swój charakter interesującym źródłem informacji na temat polskiej i czeskiej literatury emigracyjnej. Dla czytelnika, który posiada już pewien zasób wiedzy na temat twórców emigracyjnych, lektura omawianej pracy może stać się doskonałym sposobem na poszerzenie i uzupełnienie informacji. Choć każdy z referatów poświęcony jest innemu twórcy lub innemu zjawisku związanemu z twórczością powstającą poza granicami ojczyzny, całość pracy pozwala uchwycić najważniejsze procesy, idee, formy, które wykształcili pisarze, tworząc na obczyźnie. Tom *Česká a polská emigrační literatura...* pozwala więc odbiorcy syntetycznie spojrzeć na ciekawe zjawisko, jakim jest polska i czeska twórczość emigracyjna.

Anna Janik. Opole

² Część omówienia dotycząca polskich autorów jest krótsza ze względu na charakter „Bohemistyki”, koncentrując się na referatach autorów czeskich oraz pracach polskich poświęconych literaturze czeskiej.

Książki nadesłane do redakcji „Bohemistyki”

„Usta as Albim Bohemica” I, č. 3 [ukazało się drukiem styczeń 2003 r.],
Katedra bohemistyki PF UJEP v Ústí nad Labem, 97 s., ISSN 1213–7618.

Ten numer czasopisma usteckich filologów jest poświęcony historii, współczesności i przyszłości północnoczeskiej lingwistyki. Pod tą samą nazwą odbyło się 16 stycznia 2002 r. seminarium na Uniwersytecie w Ústí nad Labem. Wygłoszone na nim referaty znalazły się w prezentowanym numerze „Bohemiców”. Znajdują się tutaj następujące prace: *Z historie »ústecké lingvistiky«* Aleny Debickiej (s. 1–9), *Historie severočeské onomastiky a naše místo v ní* Ludvíka Kuby (s. 11–16), *Severočeské vysokoškolské výzkumy jako příspěvek k české antroponomastice* Miroslavy Knappo-

vej (s. 17–19), *Hallerova teorie jazykové správnosti* Milana Jelínka (s. 21–28), *Jednočlenné věty ve vědecké a školské skladbě* Přemyslava Hausera (s. 29–31), *Zvláštní způsoby derivace v sociolektech* Jaroslava Hubáčka (s. 33–37), *Severočeská jazykovědná bohemistika v širším kontextu* Marii Čechovej (s. 39–43), *Slovo »to« v ustálených viceslovných výrazech jako prostředek kontextové a situační deixe (příspěvek k textovělingvistickému bádání katedry bohemistiky v Ústí nad Labem)* Ivany Kolářovej (s. 49–54), *Problematika slovesné valence a intence na 1. st. ZŠ Karla Kamiša* (s. 55–70), *Rámcové srovnání jazykových systémů blízké příbuzných jazyků jako prostředek prohlubující »jazykový nadhled« bohemistů (jazykový systém ruštiny a češtiny)* Zdeňky Trösterovej (s. 71–83) i *K některým temporálním charakteristikám nepřipravených mluvených projevů a jejich vztahu k psychologickým vlastnostem* Ilony Balkó (s. 85–97).

Parémie národů slovanských. Sborník příspěvků z mezinárodní konference konané u příležitosti 150. výročí úmrtí F. L. Čelakovského a vydání jeho »Mudrosloví«, red. Jana Raclavská, Filozofická fakulta Ostravské univerzity, Ostrava 2003, 209 s., ISBN 8–7042–622–5.

Tom materiałow konferencyjnych został podzieleny na pięć części, które zawierają następujące referaty: *František Čelakovský a problém slovanských romantismů* Iva Pospíšila (s. 5–14), *Polska paremiografia i paremiologia epoki romantyzmu* Jerzego Pośpiecha (s. 15–25), *Polonica w »Mudrosloví národu slovanského ve příslovích«* Piotra Sawickiego (s. 27–33), *Роль Ф. Л. Челаковского в современной паремологии Марины Котовой* (s. 35–39), *František Ladislav Čelakovský. Čtyři portréty z Wrocławiem w tle Małgorzaty Kowalczyk* (s. 41–45), *Onomaziologické systémy u prozopis a proverbii Františka Čermáka* (s. 47–53), *Parémie a ich frazeologické deriváty v súčasnej slovenčine* Jozefa Mlacka (s. 55–59), *Propria ve frazémeh a příslovích Rudolfa Šrámka* (s. 61–66), *Паремийный фонд национального языка: потенции, проблемы и задачи* Галины Мироновой (s. 67–72), *Paremije: Tekstualni okvir za nacionalnu kulturu* Dragana Mršević-Radović (s. 73–78), *Przysłowia jako źródło wiedzy o językowym obrazie świata Słowian* Agnieszki Będkowskiej-Kopczyk (s. 79–86), *Jak przysłowia modułują świat* Jana Kajfosa (s. 87–93), *Srpska paremiografija* Zlaty Bojović (s. 95–100), *Pranostiky v polštině a slovenčine* Marty Pančíkovéj (s. 101–106), *Parémie se zoapelativem jako základním slovem v češtině a polštině* Evy Mrhačovej (s. 107–115), *Паремійні одиниці на позначення рис характеру людини (в українській та чеській мовах)* Лілії Назаренко, Ольги Паламарчук (s. 117–122), *Srovnávací analýza českých a ukrajinských frazeologizmů (materiální kultura)* Vladimíra Wernische (s. 123–126), *»Mądrej głowie dość dwie słowie«*. *O morfologických archaismach v polských parémii* Romana Madeckiego (s. 127–134), *Frazeologie a idiomatika jako zdroj aktualizace v žurnalistickém a reklamním diskursu* Hany Šrpovej (s. 135–142), *Frazémy v slanzích* Marceli Grygerkovej

(s. 143–147), *Frazeologizmy jako problém překladatelský* Milana Hrdličky (s. 149–154), *Былинная фразеология. Фраземы о вежестве* Ilji Lemeškina (s. 155–160), *Slezská příslovi a jejich vztach ke sbírce F. L. Čelakovského Marty Šrámkovej* (s. 161–164), *Constant von Wurzbach jako badacz przysłów i frazeologizmów polskiego Stanisława Prędoty* (s. 165–169), *Próba typologii »Zapisków starucha« Aleksandra Fredry* Ireny Jokiel (s. 171–180), *Karel Čapek o mądrości ludowej w przysłowia* Zofii Matyskovej (s. 181–184), *Паремия фольклорных текстов в аспекте изучения языковой концентрации: на материале белорусского, словацкого и других славянских языков* Виктории М. Ляшук (s. 185–188), *Uplatnění a funkce parémii ve vyučování českého jazyka* Naděždy Kvitkovéj (s. 189–193), *Parémia – súčasť obsahu vyučovacích hodín ruského jazyka na Fakulte prírodných vied Žilinskej Univerzity v Žiline* Alžbety Košíkovéj (s. 195–197), *K volbě hymnů »Denní modlitby církve«* Michaeli Lašťovičkovéj (s. 199–204).

České, polské a slovenské jazykové a literární souvislosti. Sborník referátů z mezinárodního odborného semináře uspořádaného u příležitosti sedmdesátin prof. PhDr. Edvarda Lotka, CSc., na Filozofické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci dne 20. února 2002, Univerzita Palackého v Olomouci, Olomouc 2003. 248 s., ISBN 80-244-0628-4, ISSN 0231-634X.

Tom został podzieiony na sześć części. W części pierwszej zatytułowanej *Plenární zasedání* znalazły się artykuły omawiające postać Jubilate: *Profesor Lotka a lingvistika* Karla Hědka (s. 13–15), *Lingwistyka konfrontatywna w dorobku badawczym profesora Edwarda Lotki* Roberta Mrózka (s. 17–21), *K úzenní distribuci a etymologii výrazů pro ptáka druhu ciconia v severoslovanských jazycích* Miroslava Komárka (s. 23–25), *Zradné slová v blízkých jazykoch* Marty Pančíkovéj (s. 27–31), *O jazykových proměnách současné polské prózy* Marii Sobotkovéj (s. 33–47), *Podíl Slezanů na počátcích Olomoucké univerzity* Jiřego Fialy (s. 49–49). Część druga zatytułowana *Čeština a polština v konfrontaci* zawiera następujące referaty: *W kwestii bilingwizmu na czesko-polskim pograniczu językowym* Jiřego Damborskiego (s. 63–67), *Czesko-polska dwujęzyczność a interferencja (słownictwo potoczne)* Ireny Bogoczovej (s. 69–74), *Hypokoristické podoby rodných jmen v současné češtině a polštině* Svatopluka Pastyříka (s. 75–78), *Dvě poznámky ke zrádným slovům v polštině a češtině* Josefa Jodasa (s. 79–82), *Zrádná slova v česko-polské pedagogické terminologii* Heleny Jodasovej (s. 83–88), *Czesko-polskie frazeologiczne pułapki językowe* Teresy Zofii Orłoś (s. 89–91).

Na część trzecią – *Synchronní pohled na jazyk a řeč* – składają się prace: *Metody rekonstrukce jazykového obrazu světa* Mieczysława Balowskiego (s. 95–101), *Rétorika a řečové akty* Milady Hirschovej (s. 103–109), *Je společný evropský referenční rámec ohlasem Jana Amose Komenského?* Marii Hědkovéj (s. 111–115), *Typy zpráv v žurnalistice* Jaroslava Bartoška (s. 117–124), *»Serio modnie satyrycznie«*, czyli

o polskich sms-ach Dariusza Tkaczewskiego (s. 125–135), *Prof. Jan Šabršula a jeho obecné lingvistické práce* Jana Holeša (s. 137–143).

Kolejna część jest zatytułowana *Otázky lexikálního plánu*. Znajdują się w niej artykuły: *Plurál v pomístních jménech (na materiálu ze Slezska)* Rudolfa Šrámka (s. 147–151), *Česká, polská a slovenská příjmení s negaci* Evy Mrhačovéj (s. 153–159), *Složená hybridní substantiva s prvním členem »video-« v současné češtině* Patrika Mittera (s. 161–163), *K proměnám slovtvorného systému polštiny* Ivany Dobrotovéj (s. 165–170), *Pojmenování barev jako prostředek vyjadřování subjektivních postojů* Ivany Kolářovéj (s. 171–174).

Piątą część – *Jazykové a literární souvislosti* – wypełniają prace: *Grafický systém chorvátské hlaholice a fonologický systém češtiny přelomu 14. a 15. století* Evy Pallasovéj (s. 177–181), *K názorům na nejstarší jázy cyrilometodějských vlivů v Polsku* Heleny Bauerovéj (s. 183–187), *Sémantické konotace lexému »zémia« v jazyce Ondry Lysosohorského* Gražyny Bałowskiej (s. 189–194), *Příznačné jazykové tendence a motiv metajazyka v polských a českých antiutopiích 80. let minulého století* Petra Hrtánka (s. 195–200), *»Rajski ogródeczek« Jana Arndta w tłumaczeniu Samuela Ludwika Zasadia* Jany Raclavskiej (s. 201–204), *K bohemistické konferenci ve Walsbrzychu* Jaroslava Hubáčka (s. 205–207).

Tom zamyka część zatytułowana *Postery*, w której znajdują się artykuły: *Speciální slovník češtiny pro cizince* Boženy Bednaříkovéj, Lucii Korbélyiovej i Gabrieli Pleski (s. 211–216), *Ukázka slovenských a polských církevních slangismů* Marceli Grygerkovéj (s. 217–220), *Přepínání kódů v česko-americké jazykové komunitě Veroniki Zavřelovéj* (s. 221–222), *Vývojové tendence v komunikaci Čechů a Slováků po rozdělení ČSFR* Květoslavy Musilovéj (s. 223–229) i *K názvům českých a slovenských rockových skupin* Miloša Mlčocha (s. 231–235).

Jako uzupełnienie tomu dołączono spis prac Edwarda Lotki.

**Dobrava Moldanová, *Česká literatura období avantgardy (1918–1945)*,
Pedagogická fakulta Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem,
Ústí nad Labem 2002, 128 s., ISBN 80–7044–453–3.**

Jest to kolejny skrypt dla studentów filologii czeskiej, będący w zamierzeniu Autorki kontynuacją wcześniejszej pracy *Česká literatura v období modernismu (1895–1918)*. Tym samym D. Moldanová stworzyła cykl wykładów o nowych prądach w literaturze czeskiej, ważnych przede wszystkim ze względu na wyjście z okresu odrodzenia narodowego i nawiązanie do prądów i nurtów w literaturze światowej. Autorka odwołuje się w swej pracy do wielu prac czeskich historyków literatury, dotyczących omawianego przez D. Moldanową okresu. Po każdym rozdziale znajduje się wybrana bibliografia, będąca jednocześnie niejako vademecum omawianego cząstkowego problemu w literaturze czeskiej.

Praca zawiera wybrane artykuły Autora napisane na przestrzeni ostatnich 25 lat pracy naukowej. Zostały one podzielone na pięć części oznaczonych cyframi rzymskimi. Pierwsza zawiera artykuły dotyczące składni, szyku wyrazów, dynamiki zmian we współczesnym języku czeskim i bułgarskim oraz bułgarskich ekwiwalentów wybranych czeskich wskaźników zespolenia. Część druga została poświęcona teorii i praktyce przekładu ze szczególnym uwzględnieniem tłumaczeń dzieł Karola Čapka i czeskich filmów. Kolejna część opisuje problemy z transkrypcją czeskich i słowackich nazw własnych. Czwartą część wypełniają artykuły omawiające postaci czeskich lingwistów: Josefa Dobrovskiego, Josefa Jungmanna, Jana Gebauera, Emila Smetanki, Václava Ertla, Antonina Frinty, Bohuslava Havránka, Romana Mrázka, Jaroslava Poraka.

Książkę zamyka pięć artykułów poświęconych bohemistyce językoznawczej na Söfijskim Uniwersytecie. Autor omawia w nich rozwój językoznawczej komparatyki czesko-bułgarskiej, jej problemy i perspektywy, a także podaje obszerną bibliografię czesko-bułgarskiej i bułgarsko-czeskiej komparatyki lingwistycznej.